



Галеријске вести

Број 22  Октобар 2015.



Димитрије Аврамовић
(1815–2015)

ДАН ГАЛЕРИЈЕ МАТИЦЕ СРПСКЕ

168-годишњица оснивања
Галерије Матице српске
и
200-годишњица рођења
сликара Димитрија Аврамовића



Галерија Матице српске

Трг галерија 1, 21000 Нови Сад
Тел.: (+381) 21 48 99 000
Факс: (+381) 21 48 99 023
info@galerijamaticesrpske.rs
www.galerijamaticesrpske.rs



Петар Омчикус
БОШКО ПЕТРОВИЋ, 1998.
уље на платну, 81 × 60 cm



„У фокусу“ за октобар је портрет Бошка Петровића, књижевника, академика, председника Матице српске, рад сликара Петра Омчикуса. Омчикус је истраживао различите начине уметничког изражавања, од поетске фигурације, преко апстракције и енформела, до експресионистичког сликарства. У тематском погледу га превасходно занимају свакодневица, урбани живот и друштвене теме, док се портрети издвајају као засебна и веома важна целина у његовом опусу.

Као врсни портретиста Петар Омчикус је на својим платнима овековечио више десетина српских интелектуалаца, уметника, писаца и научника, настојећи да их прикаже не само по критеријуму фигуративне препознатљивости,

већ да продре у суштину њихових карактера и да те особине истакне и ликовно разјасни.

Бошко Петровић (Oradea Mare, Румунија, 20. јануар 1915. – Нови Сад, 30. јун 2001), секретар и председник Матице српске, књижевник и академик, провео је читав радни век у Матици српској. Један је од најзаслужнијих за одржавање и развој ове најстарије српске културне и научне установе у периоду после Другог светског рата. Био је стални члан-сарадник Матице српске, дугогодишњи члан Управног одбора, члан уредништва *Летописа Матице српске* (1953-1964) и његов главни и одговорни уредник (1965-1969). Радио је у Издавачком предузећу Матице српске, једно време као директор, а затим као главни уредник, све до пензионисања 1981. године. Године 1969. је ступио на дужност секретара Матице српске и на тој функцији је био наредних десет година. Од 1991. до 1999. године је био председник Матице српске након чега је изабран за доживотног почасног председника. Објављивао је песме, приповетке, есеје о књижевности и уметности, позоришне критике и романи. Био је познат и као преводилац са немачког језика.

На Омчикусовом портрету Бошка Петровића видљива је тежња уметника ка остваривању садржајне и духовне димензије лика. Из његовог атегеа је у периодима надахнућа излазило и до двадесет портрета годишње, али је особе које је намеравао да наслика увек пажљиво бирао. Свестан је да сваки портрет захтева другачију реализацију, јер је попут човека, јединствен и непоновљив. Због тога сваки Омчикусов портрет има своју посебност, од тога како је постављен, на који начин је кадриран, до тога како је понаособ допирао до карактера и психологије портретисаног.

На Омчикусовим портретима је видљиво удаљавање од класичног портрета и настојање да се поред извесне сличности са портретисаним, зађе у поље индивидуалних особина и дође до одредница које упућују у боље разумевање личности. Према сведочанствима личности које је портретисао Омчикус није превише пажње посвећивао посматрању – студирању модела. Повремено би на њега „бацио“ поглед, а онда би по платну наносио потезе, готово га не посматрајући. Сметало му је да превише времена проводи пред моделом, не желећи сасвим да се повинује обрасцима виђеног јер је сматрао да га то спутава. Овакав начин

рада му је омогућио да брзо региструје оно што је важно а одбаци мање значајне податке и тако спроведе замишљену идеју.

Тренутак у ком је Омчикус приказао академика Бошка Петровића делује спонтано и ненамештено. Сам лик је остварен уз мноштво ситних потеза, истакнут белим и светлим акцентима на тамној позадини. Упркос експресивној деформацији и брзом потезу препознају се лик и карактер Бошка Петровића онако како су га сарадници описивали, као „истински умног господина изразите интелектуалне снаге“.

Исте године када је и насликан, портрет Бошка Петровића је стигао у Матицу српску и употпунио галерију портрета Матичиних председника и часника.

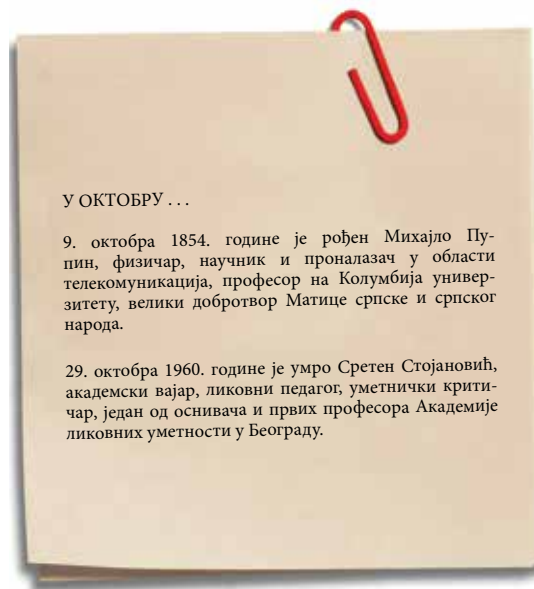
ПЕТАР ОМЧИКУС

(Сушак, Ријека, 6. октобар 1926)

Са породицом се 1937. године преселио у Београд, где је од 1941. до 1943. године похађао Школу за примењене уметности. После Другог светског рата је започео сликарске студије на Академији ликовних уметности у Београду, у класи професора Ивана Табаковића. Незадовољан начином школовања на Академији, напушта студије сликарства и са групом истомисљеника одлази у Задар, где оснивају „Задарску групу“. У том периоду је одбацио једноличну социјалистичку догму у сликарству, трагајући за властитим изразом и новом поетиком. После шестомесечног боравка у Задру вратио се у Београд и због бунтовничког испада је 1947. године избачен са Академије, а убрзо потом и враћен. Године 1951. се придружио групи „Једанаесторица“ која га охрабрује да даље трага за сопственим путевима стваралаштва, тада још увек у домену поетске фигурације. Исте године је Омчикус одржао прву самосталну изложбу у Београду. Непосредно после тога, 1952. године се са супругом, сликарком Косаром Бокшан сели у Париз. Тамо је изучавао технику рада на фрескама и витражима, а до новца је у почетку долазио радећи као молер и као модел на Академији лепих уметности. Сусрет са Паризом и апстрактном уметношћу тога времена дефинитивно га усмерава према слободном изразу и трагању за индивидуалним стилем. Од 1965. године је повремено са супругом боравио у Велој Луци

на Корчули где су организовали међународне сусрете уметника, филозофа и критичара. Њиховом заслугом је 1981. године основан Музеј Веле Луке. Године 2011. Омчикус је у Београду основао Фондацију „Косара Бокшан – Петар Омчикус“ у којој су сабрана њихова дела. Од 1994. је члан САНУ ван редовног састава, а 2012. године је постао њен дописни члан.

Имао је 61 самосталну и око 170 колективних изложби у земљи и иностранству. Добитник је награда за сликарство на Октобарском салону (1972), на Изложби југословенског портрета у Тузли (1979), на међународном фестивалу портрета у Тузли (1982), на IX међународном бијеналу у Риједи (1984) и награде листа *Политика* (1989).



У ОКТОБРУ...

9. октобра 1854. године је рођен Михајло Пупин, физичар, научник и проналазач у области телекомуникација, професор на Колумбија универзитету, велики добротвор Матице српске и српског народа.

29. октобра 1960. године је умро Сретен Стојановић, академски вајар, ликовни педагог, уметнички критичар, један од оснивача и првих професора Академије ликовних уметности у Београду.

**ОБЕЛЕЖАВАЊЕ
168-ГОДИШЊИЦЕ ОСНИВАЊА
ГАЛЕРИЈЕ МАТИЦЕ СРПСКЕ
И
200-ГОДИШЊИЦЕ РОЂЕЊА
СЛИКАРА ДИМИТРИЈА АВРАМОВИЋА**



Галерија Матице српске је **23. октобра 2015. године Свечаном седницом прославила 168. годишњицу постојања**. Дан Галерије је био посвећен **обележавању 200-годишњице рођења српског сликара Димитрија Аврамовића (1815–2015)** чиме смо истакли значај и богато стваралаштво овог великана прошлости.

Свечану седницу је поздравним говором отворила мр Тијана Палковљевић Бугарски, управница Галерије Матице српске, а потом је др Игор Борозан, доцент Филозофског факултета у Београду одржао беседу о сликару Димитрију Аврамовићу. Тим поводом је представљена нова аквизиција *Скидање с крста* Димитрија Аврамовића. У години обележавања 200-годишњице рођења сликара, Галерија Матице српске је из приватног власништва откупила слику *Скидање с крста*, датовану, на основу сликаревог записа, у 1833. годину чиме је употпуњено присуство Димитрија Аврамовића у колекцији Галерије.

Негујући традицију добротинства и пријатељства са институцијама и појединцима, седница је завршена доделом захвалница Клуба пријатеља Галерије Матице српске онима који су током протекле године учествовали у програмима Галерије и допринели њеном успешном раду на



очувању и презентацији националне уметности. Такође, захвалнице су додељене и појединцима који су препознали важност пројекта реконструкције фасаде Галерије.

Свечаној седници и прослави Дана Галерије присуствовали су господин Славиша Грујић, секретар за културу и јавно информисање АП Војводине, Ђорђе Ђурић, генерални секретар Матице српске и Ненад Остојић, потпредседник Матице српске, представници града Новог Сада, Душан Николић, ректор Универзитета у Новом Саду, директори и представници музејских установа, професори Универзитета у Београду и Новом Саду као и бројни пријатељи и сарадници Галерије Матице српске.



**Поздравни говор мр Тијане Палковљевић Бугарски,
управнице Галерије Матице српске**



Дан Галерије Матице српске је свечаност којом сваке године обележавамо датум када је зачета идеја о оснивању Музеума Матице српске. Тај дан је за нас прилика да се осврнемо иза себе и сагледамо шта смо у протеклој години урадили на ползу српског народа. У години у којој бројимо сто шездесет осам лета од оснивања за нама су бројна значајна дела од којих бисмо овом приликом истакли четири.

У сарадњи са Галеријом Српске академије наука и уметности реализовали смо изложбу и публикацију *Београд Јована Бијелића*. Изложбу је у Београду, Новом Саду и Бањалуци видело 55.000 посетилаца. Штампана су и распродата два издања каталога, а током трајања изложбе у Галерији приређен је стручни скуп и штампан зборник радова са 11 стручних текстова. Тиме смо заједно са Галеријом

САНУ и Музејом савремене умјетности Републике Српске одали дужну почаст великану српске ликовне уметности XX века.

У сарадњи са Народним музејом у Београду обележили смо у нашој установи њихов Дан отварањем две врхунске изложбе из њихове колекције *Рубенсови кругови* и *Светлост у мраку Првог светског рата*. Тиме смо указали на вредности установе која је тренутно у процесу реконструкције али истовремено пружили могућност Новосађанима да уживају у врхунским делима националне и европске ликовне уметности.

У Националној галерији Умбрије у Перуђи приредили смо изложбу *Зографи. Српске иконе између традиције и модерности. Паралеле*. После више од четири деценије приказали смо српско културно наслеђе у иностранству али и професионалност свог деловања у излагачкој и конзерваторској делатности и едукативним програмима.

Започели смо Прву фазу капиталне инвестиције уређења зграде санацијом сутеренских просторија, исушивањем влаге и унапређењем услова чувања уметничких дела у савремено опремљеним депоима и проширили конзерваторску делатност новим радионицама. Пред нама је друга фаза – санација фасаде! Након скоро десет година



континуираног рада на унутрашњости зграде односно изложбених сала, депоа, канцеларија и улазног хола на корак смо од пројекта којим ћемо заокружити радове спољним уређењем зграде.

Ипак, и поред свих бројних активности, изложби, публикација, пратећих програма и конзервација нисмо заборавили своје основно посланство. А то је да као установа од националног значаја негујемо културу памћења указивањем на значајне личности, догађаје и јубилеје. У

години у којој српска култура обележава 200-годишњицу рођења сликара Димитрија Аврамовића на његов рођендан смо приредили предавање у сарадњи са Матицом српском, желећи да укажемо на значај и вредности његових веза са најстаријим српским научним и културним друштвом. Из приватног власништва смо откупили дело Димитрија Аврамовића *Скидање с крста* у намери да употунимо његово присуство у колекцији Галерије Матице српске. Чинило нам се да је Дан Галерије Матице српске права прилика да то дело представимо јавности кроз изложбу једне слике и предавање нашег уваженог колеге др Игора Борозана. Истовремено, то је прави моменат да заједно са Матицом српском и Народним музејом у Београду покренемо комплексан пројекат писања монографске студије и припреме ретроспективне изложбе о Димитрију Аврамовићу. Тиме година јубилеја не затвара круг него њоме отпочиње велики национални пројекат проучавања и представљања дела једног изузетног, даровитог, мултидисциплинарног уметника који нам је оставио богатство ликовне и писане грађе за проучавање.



Представљање нове аквизиције Димитрије Аврамовић, *Скидање с крста*, 1833.



Анализа форме и садржаја Аврамовићеве слике проширује постојећа сазнања о религијском опусу овог уметника и ангажованог теоретичара из прве по-

ловине XIX века. Одсуство назаренске пикторалне логике на композицији *Скидање с крста* додатно усложњава устањени поглед на религијско-патриотски опус Димитрија Аврамовића. Слика је представу идејно и формално ускладио са каснобарокним религијским тенденцијама. Као полазник бечке Ликовне академије, Аврамовић је био упознат са еклектичким стилским изразима позног XVIII века, као и културном и верском климом на размеђи векова. У склопу реакције на секуларизацију вере у доба просветитељства, оснажен је ангажман Католичке цркве, који је свој одјек имао и у уметничкој пракси Српске православне цркве. Морализаторско устројство верских представа нашло се у функцији подстицања снажног емоционалног одговора, који је требало уподобити етичком и верском карактеру представе. Активирање посматрачеве осећајности



усклађено је с праксом визуелизације богословских омилитичких приручника: религијски догађај постаје алегоријска и типолошка ванвременска представа, која служи као визуелни еквивалент догматски интонираног проповедања.

Преживљавање старих типова средњоевропског еклектичког манира условило је да Димитрије Аврамовић, на размеђи XVIII и XIX века, уобличи сцену скидања с крста. Истакнуту експресију Христовог лика сликар је идејно и формално нагласио снажно интонираним колоритним целинама, које наглашавају драмски патос библијске теме. Без обзира да ли је композицију *Скидање с крста* самостално осмислио или је копирао раније уобличена дела, Аврамовић је у свом времену рекреирао прочишћену религијску представу засновану на универзалној истини хришћанске вере.

Др Игор Борозан
Филозофски факултет у Београду

КЛУБ ПРИЈАТЕЉА ГАЛЕРИЈЕ МАТИЦЕ СРПСКЕ 2015.

Институционални покровитељи

Министарство културе и информисања Републике Србије
Секретаријат за културу и јавно информисање АП Војводине
Министарство унутрашњих послова Републике Србије –
Полицијска управа Нови Сад

Велики институционални пријатељи

Градска управа за културу, Нови Сад
Радио-телевизија Војводине, Нови Сад
Generali осигурање, Београд
Monitoring sistem d.o.o., Тајјана Јосин Стојшић, Нови Сад
Eugen Chocolate, Петар Јовановић, Нови Сад
Offset Print, Никола и Сања Перваз, Нови Сад
N-Martin Project, Никола Мартиновић, Нови Сад
Ротари клуб Нови Сад *Alma Mons*, Нови Сад
Винарија *Quet*, Павле и Гордан Башић, Нови Сад
Винарија *Salaxia*, Александар Тадић, Раковац

Институционални пријатељи

Национална галерија Умбрије у Перуђи, Италија
Народни музеј у Београду
Галерија Српске академије наука и уметности, Београд
Музеј савремене уметности Републике Српске, Бања Лука,
Република Српска
Музеј града Београда, Београд
Спомен-збирка Павла Бељанског, Нови Сад
Галерија слика „Сава Шумановић“, Шид
Музеј Српске православне епархије будимске,
Сентандреја, Мађарска
Музеј Херцеговине, Требиње, Република Српска
Покрајински завод за заштиту споменика културе,
Петроварадин
Институт за нуклеарне науке „Винча“, Београд
Центар изврности SMAArt са LABDIA Универзитета
у Перуђи, Италија

Ars Mensurae, Компанија за истраживање културног наслеђа, Италија
 Амбасада Републике Италије у Србији, Београд
 Француски институт у Србији – Нови Сад
 Аустријски културни форум, Београд
 EU info point – делегација Европске уније у Србији, Нови Сад
 Образовно-истраживачко друштво „Михајло Пупин“, Београд
 Предшколска установа „Радосно детињство“, Нови Сад
 Одсек за педагогију Филозофског факултета, Нови Сад
 Креативна радионица „Машталица“, Нови Сад
 Дечији културни центар, Нови Сад
 Центар за позоришна истраживања, Нови Сад
 Центар страних језика *Soho*, Нови Сад
 Организација *Per.Art*, Нови Сад
 Удружење *Cinema City*, Нови Сад
 Фондација ЕХИТ, Нови Сад
 Радио „Беседа“, Нови Сад
 Плесни студио *Todo Tango*, Нови Сад

Велики добротвор

Јасминка де Пузол де Сен-Фар рођ. Божин,
 костимограф и сценограф, Женева, Швајцарска

Добротвор

Радован Ждрале, вајар и књижевник, Нови Сад

Дародавци

Емина Чамо Лорбек, графичар, Нови Сад
 Владо Њаради, уметник, Врбас
 Проф. др Радмила Шевић, професор енглеског језика,
 Нови Сад
 Стеван Бугарски, хроничар, Темишвар, Румунија
 Љубо Маринчић, колекционар, Београд
 Зоран Вујичић, колекционар, Београд
 Академија уметности Нови Сад

Пријатељи

Др Игор Борозан, професор, Филозофски факултет, Београд
 Др Симона Чупић, професор, Филозофски факултет, Београд
 Др Јасмина Чубрило, професор, Филозофски факултет, Београд
 Др Мирјана Д. Стефановић, професор,
 Филозофски факултет, Нови Сад
 Др Ира Проданов, професор, Академија уметности, Нови Сад
 Др Дијана Метлић, професор, Академија уметности, Нови Сад
 Др Владимир Гвозден, професор, Филозофски факултет,
 Нови Сад
 Драган Јајић, ликовни педагог ПУ „Радосно детињство“,
 Нови Сад
 Рандал Мејџор, преводацац, Нови Сад
 Марио Лигуори, преводацац, Нови Сад
 Др Лазар Трифуновић, лекар, Нови Сад
 Горан Вукчевић, редитељ, Нови Сад
 Др Владимир Димовски, професор, Нови Сад
 Петер де Граф, историчар уметности, Холандија
 Нина Попов, новинар, Нови Сад
 Теодора Ж. Јанковић, новинар, Нови Сад
Пријатељи пројекта реконструкције фасаде
 Др Светлана Гроздић, стоматолог, Нови Сад
 Центар страних језика *Lingua*,
 Ивана Мацедонић Еремић, Нови Сад
Ceramic Project, Ђорђе Живанов, Нови Сад



Изложба дигиталних принтова на платну *Српска уметност у десет слика. Из колекције Галерије Матице српске* отворена је у Музеју Херцеговине у Требињу. Кроз десет ремек-дела српске уметности из Галеријске колекције представљена је национална уметност настала у периоду од XVIII до XX века. На отварању изложбе говорили су: Веселка Салагић, директор Музеја Херцеговине Требиње, Снежана Мишић, виши кустос Галерије Матице српске и аутор изложбе и Зоран Милошевић, начелник Одјељења за привреду и друштвене дјелатности Града Требиња који је изложбу званично отворио (1. октобар).



Академик проф. др Владета Јеротић је у Галерији Матице српске одржао предавање *Љубав*. У препуној сали Галерије публика је имала прилике да чује шта је љубав и историјски преглед појма љубави (7. октобар).



У Галерији Матице српске је, у сарадњи са Српским институтом у Будимпешти и Покрајинским заводом за заштиту споменика културе, одржана промоција књиге *Архитектура српских православних цркава у Мађарској Зорана Вукосављева* која представља свеобухватно истраживање православних храмова у Мађарској. Поздравну реч је упутила мр Тијана Палковљевић Бугарски, управница Галерије Матице српске, док су о књизи говорили: Пера Ластић, директор Српског института у Будимпешти, др Дубравка Ђукановић, архитекта и рецензент књиге, Коста Вуковић, кустос Музеја Српске православне епархије будимске у Сентандреји и аутор (9. октобар).



Поводом наставка едукативног програма за децу *Осети уметност. Доживљавање уметничких дела путем чула* у школској 2015/2016. години у вртићу „Вилењак“ је, у присуству новинара, потписан Споразум о сарадњи Галерије Матице српске, Предшколске установе „Радосно детињство“ и Креативне радионице „Машталица“. Споразум о сарадњи су потписале мр Тијана Палковљевић Бугарски, управница Галерије Матице српске, Мирјана Ђурђевић, директор ПУ „Радосно детињство“ и Весна Пантовић у име Креативне радионице „Машталица“. Овом приликом је Галерија Матице српске свој допринос дала и у визуелном опремању дечје радне собе у вртићу „Вилењак“ поклоном неколико репродукција уметничких дела и слагалица из своје колекције, као и дечјих кецеља за ликовни рад у вртићу (12. октобар).



Поводом почетка едукативног програма за децу *Осети уметност. Доживљавање уметничких дела путем чула* у Галерији Матице српске је одржана едукација васпитача из ПУ „Радосно детињство“ и презентација актуелног едукативног програма. Кустоси Галерије Јелена Огњановић и Мирослава Жарков и педагог Бојана Обрадовић су представиле васпитачима едукативне активности Галерије Матице српске током протеклих девет година, док је Драган Јајић, ликовни педагог из ПУ „Радосно детињство“ указао на значај и позитивне ефекте дечјих ликовних радова насталих након посете Галерији (12. октобар).



У оквиру пратећег програма изложбе *DATES 1 – Раденко Милак & Роман Урањек* одржана је радионица са ученицима Школе за дизајн „Богдан Шупут“ коју је водио мр Данило Вуксановић, виши конзерватор Галерије. Инспирисани

радовима двојице уметника, они су правили колаже везане за историјске датуме користећи дневне новине и различит штампани материјал (13. октобар). Такође, одржано је стручно тумачење мр Данила Вуксановића који је представио концепт изложбе и уметничко деловање двојице уметника. Публика је имала прилике да види радове настале из размишљања о комплексности времена и простора, где се кроз различита концептуална полазишта проблематизује појам времена (16. октобар).



Изложба *Даница Јовановић (1886–1914)*, реализована у сарадњи Спомен-збирке Павла Бељанског и Галерије Матице српске, отворена је у Културном центру „Кућа Војновић“ у Инђији (21. октобар).



Поводом обележавања јубилеја 200-годишњице рођења Димитрија Аврамовића, Станислава Јовановић, историчарка уметности одржала је предавање о овом великом сликару који је снажно утицао на развој српске културе и уметности XIX века. Публика је имала прилику да чује о Аврамовићу као свестрано образованој личности и значајном културном посленику – писцу, преводиоцу, карикуристи и проучаваоцу српских старина (30. октобар).

У едукативном програму *Осети уметност. Доживљавање уметничких дела путем чула* који се одвијао током радних дана у Галерији Матице српске учествовала су деца из вртића: „Чаролија“, „Видовдански звоничићи“, „Весели возић“, „Пужић“, „Шврћа“, „Сунцокрет“, „Мрвица“, „Маслачак“, „Пчелица“, „Плави зец“, „Петар Пан“, „Чика Јова“ и „Сунце“. У простору сталне поставке и Дечје собе малишани су сазнали на које све начине путем чула могу да осете и доживе уметничка дела. На крају посете, свако дете је на поклон добило едукативно-дидактичку публикацију *Осети уметност. Доживљавање уметничких дела путем чула*.



Током октобра је одржан циклус креативних радионица за децу суботом под називом *Осети уметност додиром*. Кроз 5 радионица *Господа у свили и кадифи* (3. октобар), *Кутак за шарени облук* (10. октобар), *Од комада блата до сјаја злата* (17. октобар), *Уметност стварамо и планету чувамо* (24. октобар) и *Од дрвета триста чуда* (31. октобар) малишани су користили чуло додира и доживљавали уметничка дела. Такође, непосредним додиром су могли да осете текстуру и квалитет различитих материјала од којих су израђене скулптуре, али и да сазнају како се њихове особине мењају руком уметника. Радионице су водиле Мирослава Жарков и Бојана Обрадовић.





2. новембра ће се од **9.00 до 17.00 сати** у Галерији Матице српске одржати први дан семинара Националног комитета Међународног савета музеја (ИКОМ Србија) под називом **Музеј и комуникација**. Семинар у фокусу има трансформацију музеја засновану на принципима модерне комуникације, односно стицање нових знања и вештина неопходних да тај процес резултира квалитетом према светским стандардима.



4. новембра ће од **10.00 до 13.00 сати** у Галерији Матице српске бити одржана **конференција Паралеле / Paralleli**, којом се завршава трогодишњи период (2012–2015) сарадње италијанских и српских институција посвећених истраживању, заштити, презентацији и промоцији културног наслеђа у контексту одрживог развоја.



6. новембра у 18.00 сати одржаће се предавање о религиозном сликарству Димитрија Аврамовића. О великим сликарским подухватима на пољу религиозне уметности причаће Станислава Јовановић, историчар уметности.

Изложба

АЛБРЕХТ ДИРЕР И ЊЕГОВИ САВРЕМЕНИЦИ **Тријумфална поворка цара Максимилијана I**



10. новембра у 13.00 сати у Влади АП Војводине ће бити одржана **конференција за новинаре** поводом отварања гостујуће изложбе Источнословачког музеја из Кошица (Словачка) у Галерији Матице српске **Албрехт Дирер и његови савременици. Тријумфална поворка цара Максимилијана I.**



13. новембра ће у **20.00 сати** у Галерији Матице српске бити свечано отворена изложба **Албрехт Дирер и његови савременици. Тријумфална поворка цара Максимилијана I.**

На отварању изложбе ће говорити мр Тијана Палковљевић Бугарски, управница Галерије Матице српске, др Роберт Полак, директор Источнословачког музеја, проф. др Саша Брајовић, историчар уметности, док ће Славиша Грујић, секретар за културу и јавно информисање АП Војводине изложбу званично отворити.

Током трајања изложбе очекује Вас разноврстан пратећи програм:

- Свакодневна кустоска вођења у **13.00 и 19.00 сати**
- Циклус предавања петком и суботом од **18.00 сати**

20. новембар – Стручно тумачење изложбе Албрехт Дирер и његови савременици

Снежана Мишић и Станислава Јовановић, Галерија Матице српске

Публика ће имати прилике да чује о концепту изложбе али и да се упозна са стваралаштвом Албрехта Дирера, најзначајније личности немачке ренесансе и радом његових савременика.

27. новембар – „Последњи витез” – Цар Максимилијан I
Др Бранко Бешлин, професор на Филозофском факултету у Новом Саду

Цар Максимилијан I је једна од најистакнутијих и најживописнијих личности епохе у којој је Дирер живео и стварао. Са Максимилијаном почиње успон Хабзбурга ка европској и светској моћи. Осим што је носио круну Светог римског царства немачке народности, Максимилијан је за владао пребогатом Бургундијом која је обухватала делове данашње Француске а у целини Белгију, Холандију и Луксембург. Својом појавом и разноврсним склоностима цар Максимилијан је оличавао идеале ренесансе. Био је не само љубитељ него и одличан познавалац ликовних уметности, а Диреру је био посебно наклоњен. Није само наручивао и

штедро плаћао Дирерова дела, него је уметника обасипао привилегијама и почастима. Без обзира на оновремене готово непремостиве баријере између припадника различитих друштвених слојева однос између цара и уметника био је довољно отворен и непосредан да би се могао назвати пријатељским.

28. новембар – „Како ћу се само смрзавати после овог сунца!": Албрехт Дирер и ренесансна путничка и путописна култура

Др Владимир Гвозден, професор на Филозофском факултету у Новом Саду

У XIV и XV веку, на прагу модерног доба које означава успон Европе, путопис је имао пре свега практичну функцију описивања света у циљу што бољег овладавања њиме. Али, сходно логици Запада, путопис је истовремено имао и своје наличје – истраживање спољашњег света убрзо је водило ка истраживању људске унутрашњости. Путовање тако постаје не само истраживање другог и другачијег, већ и поринуће у властиту унутрашњост. Таква су и Дирерова путовања у Италију – она оличавају трагање за другачијим, трагање за сликарским темама и методама, али исто тако и тражење себе, бекство од меланхолије које се претвара у неку врсту носталгије за истинским човековим завичајем у уметности.

• Креативне радионице за децу суботом МАЈСТОРИ ДАВНИХ ВРЕМЕНА од 11.00 до 12.30

14. новембар – Од шегрта до генија

На првој радионици у овом циклусу малишани ће имати прилику да чују интересантну причу о животу Албрехта Дирера. Сазнаће како је успео да од шегрта у очевој златарској радионици постане један од најпознатијих уметника свога доба. Разговараћемо о труду који је потребно уложити да бисмо достигли свој циљ, као што је Дирер напорно радио како би постао велики уметник. Посматрајући његове аутопортрете деца ће покушати да одгонетну које су га особине красиле и како је себе доживљавао, а затим ћемо разговарати о томе



како они виде себе. У креативном делу радионице биће у прилици да ураде аутопортрет у техници акварела.

21. новембар – Да се зна ко сам ја!

У оквиру ове радионице малишани ће се упознати са уметничком техником графике, научиће како она настаје и због чега је у прошлости била нарочито важна. Откриће на који су начин уметници потписивали своје графичке листове и како је изгледао Диреров потпис – монограм. Кренуће у потрагу за потписима на изложеним графикама и покушати да одгонетну на које су све начине уметници остављали траг о свом ауторству. У креативном делу малишани ће имати прилику да осмисле свој лични монограм, а потом ће, уз помоћ кустоса и педагога, изградити „печат“ од кромпира са тим мотивом. На овај начин ће, остављајући отиске од печата на папиру, научити на који начин настаје графика.

28. новембар – Тајанствени језик Дирерових графика

Различити симболи који се појављују на графикама Албрехта Дирера и његових савременика на изложби инспирисаће малишане да размисле због чега су ти симболи представљени. Кренуће у потрагу за графикама на којима су приказани бели голуб, вага, пешчани сат, мач и покушати да сами одгонетну њихово значење. Научиће да уметници који не користе речи своје мисли често изражавају помоћу симбола, и да због тога свако уметничко дело морамо пажљиво да погледамо како бисмо открили његову поруку. У креативном делу малишани ће смислити како би помоћу симбола могли да објасне љубав, другарство, храброст, а затим ће ове особине приказати цртежом и другарима објаснити значење свог рада.

• Едукативне радионице сваког радног дана од 10.00 до 18.00 сати

За ученике основних школа УПОЗНАЈ СВЕТ АЛБРЕХТА ДИРЕРА И ЊЕГОВЕ ГРАФИКЕ

На радионици за ученике **нижих разреда основних школа** деца ће се упознати са животом и уметничким путем Албрехта Дирера који је успео да од шегрта у очевој златарској радионици постане најпознатији немачки умет-

ник свога доба. Имаће задатак да на географској мапи учртају Дирерова путовања и обележе места у којима је боравио и стварао. Такође, чуће неколико занимљивих прича из грчке и римске митологије и хришћанске историје, а затим ће трагати за њиховим представама и открити како су их Дирер и остали уметници доживљавали. На крају радионице разговараћемо о техници графике у којој су дела израђена и сазнати како ова техника настаје, која је њена примена била у прошлости а која је данас.

Ученици **виших разреда основних школа** ће се на радионици упознати са уметничким светом Албрехта Дирера који обилује различитим скривеним значењима. Помоћу детаља који представљају симболе и алегорије, покушаће да пронађу графике на којима су они приказани. Заједно са куратором ће анализирати и тумачити представљене теме а затим открити поруке које се у њима крију. Други део радионице је посвећен техници графике која је у Дирерово време била веома важна и популарна. Ученици ће кроз историју пронаћи примере употребе графике како у уметности тако и у свакодневном животу. Посматрајући изложбени пресу за штампање, имаће прилику да схвате процес настајања графике. Такође, научиће и какве су се врсте графичких техника користиле некада, а које се користе данас.

За ученике средњих школа ФАНТАСТИЧНИ СВЕТОВИ ДИРЕРА И ЊЕГОВИХ САВРЕМЕНИКА

У уводном делу радионице, ученици ће бити у прилици да сазнају нешто више о уметнику Албрехту Диреру и времену у којем је он живео и стварао. Посматрајући његов аутопортрет, анализираће лик уметника и његову несвакидашњу појаву у друштву XVI века. Разговараћемо о репрезентацији личности у прошлости и како се она данас изражава кроз тзв. *селфи* фотографије. У другом делу радионице, посматрајући Дирерове радове као и радове његових савременика, ученици ће сазнати које су представе и теме најзаступљеније на графикама и одакле оне потичу. Разговараћемо о фантастичним бићима попут разних немани, демона, фантастичних животиња, нимфи, анђела и о другим, рајским створењима која су преузета из грчко-римске митологије и хришћанске историје, али су истовремено и плод уметникове маште. Поредиће гра-

фике из Диреровог времена и фантазију приказану у савременим медијима – дигиталној илустрацији и анимацији, млади ће покушати да уоче различите приступе грађењу ликова, наративе на слици и интерпретирању приче у визуелни медиј. У креативном делу радионице покушаће да осмисле, а потом и да прикажу своју стрип-фантазију. Користећи исечке са мотивима Дирерових графика – живописне пејзаже и чудесна бића, и допуњавајући их цртежом, направиће своју „фантастичну“ причу. На крају радионице ученици могу направити *селфи* фотографију са уметничким делом које им се највише допало на изложби и поставити на свој фејсбук профил са #DireriJa.

За студенте Академије уметности у Новом Саду ДИРЕР И МУЛТИОРИГИНАЛ

У сарадњи са Академијом уметности у Новом Саду током трајања изложбе биће приређене радионице за студенте. Они ће имати прилику да пред оригиналним уметничким делима праве и штампају копије у различитим графичким техникама.



Галеријске вести

приређује Галерија Матице српске са идејом унапређивања презентације и популаризације своје делатности и уметничке колекције.

Уређује

Мср Снежана Мишић, виши кустос

Текстове приредиле

Мр Тијана Палковљевић Бугарски, управница

Др Игор Борозан, историчар уметности

Јелена Огњановић, кустос за едукацију

Мирослава Жарков, кустос-приправник

Ликовно-техничко уређење

Борислав Радановић, виши техничар-документариста

Нови Сад,
октобар 2015.